No. 2288 | Zaterdag 19 November 1927. | 44ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.– bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.–
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50; voor elken regel meer 10 cts.

Curaçaosche Begrooting voor 1928.

D.d. 12 October heeft H. M. de Koningin het ontwerp van wet tot vaststelling van de Curaçaosche Begrooting voor het dienstjaar 1928 bij de Staten Generaal ingediend.

In de „*Memorie van Toelichting*" van Minister Koningsberger lezen wij als volgt:

„Bij de voorloopige Curaçaosche begrooting voor het dienstjaar 1927, zooals zij door den Kolonialen Raad is goedgekeurd en vervolgens door den Gouverneur is vastgesteld, wordt niet gerekend op eene bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling van de gewestelijke middelen. Die begrooting zou derhalve niet krachtens het bepaalde in het eerste lid onder 1o. van artikel 104 van het Regeeringsreglement bij de wet definitief behoeven te worden vastgesteld.

Zooals blijkt uit de desbetreffende gedrukte stukken van den Kolonialen Raad, werd bij het ontwerp der voorloopige begrooting voor het sluitend maken hiervan eene bijdrage uit 's Rijks schatkist van f 232.449 geraamd; dat een zoodanige bijdrage in de vastgestelde voorloopige begrooting niet meer voorkomt, is het gevolg van het afvoeren door den Raad van eenige kredieten ter zake van nader te bespreken voorzieningen, welke de Gouverneur gewenscht achtte.

Ten aanzien van de afvoering van een deel van die kredieten heeft de ondergeteekende, in overeenstemming met de meening van den Gouverneur, waarbij ook de waarnemend Gouverneur zich heeft aangesloten, de desbetreffende amendementen van den Kolonialen Raad niet kunnen aanvaarden. De Koningin heeft Zich te dezen aanzien met het standpunt van den ondergeteekende kunnen vereenigen en mitsdien de voorloopig vastgestelde begrooting niet goedgekeurd. Dientengevolge zal de onderhavige begrooting in weerwil van de omstandigheid, dat ook in het dezerzijdsch ontwerp niet op eene Rijksbijdrage wordt gerekend, op grond van het eerste lid, onder 2o., van artikel 104 van het Regeeringsreglement, door de wet behooren te worden vastgesteld."

De verschillende wijzigingen van het ontwerp der voorloopige begrooting door den Kolonialen Raad, in particulari behandelend, zegt de Minister:

„Zooals de ondergeteekende in zijne Memorie van Antwoord betreffende het wetsontwerp tot vaststelling van de Curaçaosche begrooting voor 1927 heeft medegedeeld, had de Koloniale Raad in zijn Voorloopig Verslag nopens de ontwerpverordening tot reorganisatie van de politie een afwijzend standpunt ingenomen ten aanzien van den grondslag van het reorganisatieplan, namelijk de opdracht van den politiedienst aan het garnizoen.

Overeenkomstig dat standpunt heeft de Raad uit het begrootingsontwerp gelicht het in verband met het reorganisatieplan onder artikel 24 van dat ontwerp uitgetrokken krediet van f 163 350, ter zake van vergoeding aan de Nederlandsche schatkist van 50 pct. van de op hoofdstuk XI der Staatsbegrooting geraamde kosten der landmacht. Op gelijken grond heeft de Raad, onder artikel 24, in de voorloopige begrooting een krediet van f 8 500 opgenomen voor bekostiging van bovenkleeding en schoeisel voor eene burgelijke politie, en onder artikel 106 van die begrooting een krediet van f 800 voor onderhoud en bediening van brandspuiten, op grond, dat ter bestrijding van de kosten van een en ander, bij behoud van een burgerpolitie, gelden beschikbaar behooren te woorden gesteld.

Bij de behandeling van de Curaçaosche begrooting voor het loopend dienstjaar in de vergadering van de Tweede Kamer op 11 Mei l.l. heeft de ondergeteekende breedvoerig de redenen uiteengezet, op grond waarvan hij de meening is toegedaan, dat slechts langs den voorgestelden weg een snelle, afdoende en minst kostbare reorganisatie van de politie zal kunnen worden verkregen.

Sedert zijn verschenen de Memorie van Antwoord van den Gouverneur, waarin de bezwaren van den Kolonialen Raad tegen de voorgenomen regeling, naar het den ondergeteekende voorkomt, op afdoende wijze zijn weerlegd, met eene Nota van Wijzigingen, alsook het Eindverslag van den Kolonialen Raad betreffende het reorganisatieplan, terwijl, volgende op dat verslag, luidens een van den waarnemend Gouverneur ontvangen telegrafisch bericht, de eindbehandeling van de desbetreffende ontwerpverordening heeft plaats gevonden, waarbij dat ontwerp met algemeene stemmen is verworpen.

Zooals aan de Kamer, door het aan Haar vanwege den Kolonialen Raad toegezonden afschrift van een tot de Koningin gericht adres, bekend is, heeft het College aan Hare Majesteit verzocht om Hare goedkeuring niet te verleenen aan een eventueel voorstel om de onderhavige regeling bij Koninklijk besluit vast te stellen.

Terzelfder tijd dat de Koloniale Raad besloten heeft zich ter zake tot de Koningin te wenden, heeft het College, onder overlegging van een afschrift van voormeld adres, aan den ondergeteekende verzocht om den heer A. G. STATIUS MULLER, oud-[illegible] van den Raad, wiens tusschenkomst het College heeft ingeroepen om 's Raads standpunt in de onderhavige aangelegenheid bij den ondergeteekende uiteen te zetten, in gehoor te ontvangen.

Aan dat verzoek heeft de ondergeteekende gaarne gevolg gegeven. De met den heer STATIUS MULLER gehouden uitvoerige besprekingen hebben evenwel geen wijziging vermogen te brengen in de vaste overtuiging van den ondergeteekende, dat Curaçao slechts door de totstandbrenging van de voorgestelde politiereorganisatie de beschikking zal verkrijgen en behouden over eene aan redelijke eischen voldoende politiemacht.

Op grond hiervan heeft hij zich niet kunnen nederleggen bij de drie hiervóór vermelde in de onderhavige begrooting aangebrachte wijzigingen. Hij heeft derhalve den eerstgenoemden post in het wetsontwerp uitgetrokken en de beide andere niet in dat ontwerp opgenomen.

Ten aanzien van het eerste van de in die wijzigingen begrepen kredieten (vergoeding aan de Nederlandsche Schatkist van een deel der kosten van de Landmacht) moge de ondergeteekende doen opmerken, dat het in zijne bedoeling gelegen heeft het beloop van die vergoeding, dat voor 1927 op 25 pct. van de werkelijke kosten is bepaald, voor het aanstaand jaar op 50 pct. van die kosten vast te stellen (zie blz. 8, bovenaan, van de Memorie van Toelichting betreffende de Curaçaosche begrooting voor 1927.) In aanmerking nemend, dat de militaire bezetting in 1928 niet ten volle voor het verrichten van den politiedienst zal kunnen worden aangewend, acht de ondergeteekende het thans billijk de door Curaçao te betalen vergoeding in de voormelde kosten ook voor dat jaar op 25 pct. daarvan te bepalen, overeenkomende met het voor het loopend jaar vastgesteld percentage.

De raming van het onder artikel 44 van het ontwerp der voorloopige begrooting uitgetrokken krediet f 34.000 ter zake van „bedrijfs- en onderhoudskosten van de Landstelefoon en gelden af te scheiden voor de vorming van reserves" heeft niet de goedkeuring van den Raad mogen verwerven, omdat het College van oordeel is, dat de voor de vorming van eene reserve benoodigde fondsen uit de opbrengst van het telefoonbedrijf moeten worden gevonden en dat een krediet voor dat doel derhalve niet op zijne plaats is in de raming der uitgaven, welke uitsluitend het vereischte krediet voor de bedrijfsuitgaven behoort te bevatten.

Dientengevolge heeft de Raad de raming van den post op het ter zake van de evenbedoelde uitgaven vermoedelijk benoodigde bedrag van f 18.000 gesteld en uit de omschrijving van den post de woorden „en gelden af te scheiden voor de vorming van reserves" geschrapt.

De ondergeteekende is uit een begrootings-technisch oogpunt van meening, dat het onderhavig krediet behoort te worden beperkt tot hetgeen vereischt wordt voor de bestrijding van de bedrijfs- en onderhoudskosten van de telefoon. Zoolang deze niet langs wettelijken weg tot een afzonderlijk beheerd Landsbedrijf is gemaakt, is bestemming van een deel der baten tot bedrijfsreserve in strijd met de beginselen der Landscomptabiliteit. Wanneer te zijner tijd de telefoondienst een afzonderlijk geadministreerd Landsbedrijf wordt, zal echter bij de openingsbalans rekening moeten worden gehouden met alle inmiddels uit den dienst aan de Landsmiddelen toegevloeide baten.

De ondergeteekende is bereids met den Gouverneur in overleg getreden met betrekking tot het in het leven roepen van eene wettelijke voorziening als hoogerbedoeld in zake het Landsbedrijf en ook voor andere Landsbedrijven In Curaçao.

Naar aanleiding van het vorenstaande heeft de ondergeteekende in de omschrijving van het onderhavig krediet de woorden: „en gelden af te scheiden voor de vorming van reserves" niet opgenomen.

De door Kolonialen Raad op f 18.000 gestelde raming van den post heeft de ondergeteekende; overeenkomstig het door den waarnemend Gouverneur daartoe gedaan verzoek, met f 8000 verhoogd, mede in verband met het voornemen om een lijn naar Westpunt aan te leggen. De behoefte aan eene telefonische verbinding van den op dat afgelegen deel van het hoofdeiland gevestigden politiepost met Willemstad doet zich meer en meer gevoelen.

Uit den post onder artikel 104 van de voorloopige begrooting heeft de Koloniale Raad de aanvankelijk daarin opgenomen kredieten voor de bezoldiging van een ingenieur en van een magazijnmeester bij het Departement van Openbare Werken, ten beloope van onderscheidenlijk f 7.200 en f 1200 geschrapt.

Deze beslissing is genomen op grond van de overweging, wat het krediet voor de bezoldiging van een ingenieur betreft, dat voor de beschikbaarstelling van dezen deskundige geen aanleiding bestaat, omdat de aanvankelijk voor de uitvoering van een tweetal werken van beteekenis aangevraagde kredieten intusschen werden teruggenomen en omdat het in het voornemen ligt om een tweetal andere werken bij aanbesteding te doen uitvoeren. Voorts werd daarbij een beroep gedaan op de mededeeling van den ondergeteekende, voorkomende op blz. 6 van zijne Memorie van Toelichting betreffende de Curaçaosche begrooting voor 1927, dat met de beslissing op de vraag of een ingenieur van bijstand aan voormeld Departement zou worden toegevoegd, ware te wachten tot na de aankomst in Curaçao van den voor de vervulling van de betrekking van directeur aangewezen ingenieur, die toen eerlang naar zijne bestemming zou vertrekken.

Deze ingenieur heeft intusschen de hem opgedragen functie aanvaard.

Bij zijn voorstel om het onderhavige krediet weder in de begrooting op te nemen, wijst de waarnemend-Gouverneur in het bijzonder op de uitvoering van de in het oog gevatte belangrijke havenwerken en, afgescheiden daarvan, voorts op de grootte uitbreiding van de werkzaamheden, bij het Departement van Openbare Werken. Onder die omstandigheden acht de Landvoogd het noodzakelijk, dat de directeur door een ingenieur wordt bijgestaan.

De ondergeteekende kan zich met dat inzicht vereenigen. Het wil hem echter aanvankelijk voorkomen, dat voorshands, zooals trouwens ook in de bedoeling van den Gouverneur heeft gelegen, met een tijdelijk terbeschikkingstelling van een tweeden ingenieur ware te volstaan.

Het Departement van Openbare Werken beschikt thans over één magazijnmeester. Op grond van de omstandigheid, dat de voorraden van het Departement in onderscheidene magazijnen zijn opgeslagen, is de nood-[illegible] van een tweeden magazijnmeester te beschikken.

De Koloniale Raad heeft het krediet voor de bezoldiging van een tweeden magazijnmeester niet goedgekeurd op grond dat de afstand tusschen de magazijnen niet groot is en dat, indien de dienst van de magazijnen doeltreffend wordt ingericht, de bijstand van een tweeden functionnaris niet noodzakelijk zou mogen worden geacht.

De waarnemend-Gouverneur deelt deze meening niet. Hij vestigt daarbij de aandacht op het voornemen om voortaan de benoodigde materialen in het groot in Nederland te bestellen, waardoor aan den eisch om zuinigheid te betrachten zal worden tegemoetgekomen.

Het komt den ondergeteekende voor, dat de van bestuurswege ter zake aangevoerde argumenten juist zijn. Hij heeft daarom, in overstemming met den waarnemend-Gouverneur het onderhavige krediet weder aangevraagd

Het bedrag van f 609.500. voorkomende onder artikel 109 van de voorloopige begrooting, is uit de volgende kredieten samengesteld:

a. bouw van een verkoophal voor groenten en vruchten op het Molenplein f 9.500
b. bouw voor een postkantoor 200.000
c. bouw van een belastingkantoor 200.000
d. verbetering van den havenmond (tweede termijn) 200.000

Hoewel de Koloniale Raad met het denkbeeld instemt om een verkoophal voor vruchten en groenten te bouwen, heeft het College het tot dat doel aangevraagd krediet verworpen. De Raad heeft namelijk overwogen, dat de plaats voor dien bouw zeer ongelukkig gekozen is, en dat, indien het Bestuur niet een andere plaats voor het doel kan aanwijzen. het krediet voorloopig ware af te voeren.

De waarnemend-Gouverneur heeft den ondergeteekende ter zake medegedeeld dat hij het inzicht van den Raad deelt dat de aanvankelijk voor den bouw van de verkoophal uitgekozen plaats daartoe niet geschikt is te achten, voorts dat hij wel het oog heeft laten vallen op twee beter voor het doel gelegen plaatsen, doch dat hij geen vrijheid heeft kunnen vinden om thans het voorstel te doen een krediet beschikbaar te stellen voor den aankoop van een der betrokken terreinen, omdat de voor beide terreinen gevraagde prijs buitensporig hoog is.

De ondergeteekende stelt zich voor den Gouverneur in overweging te geven om, indien nadere overeenstemming met de eigenaars uitblijft, door toepassing van het recht van onteigening ten algemeenen nutte aan den Lande den eigendom van een der bedoelde terreinen te verzekeren. In ver-[illegible] een krediet voor [illegible] bouw van de verkoophal tot een volgende begrooting worden verschoven.

De verwerping van de kredieten voor den bouw van een postkantoor en van een belastingkantoor is gegrond op de overweging, dat de gelegenheid heeft ontbroken om de overgelegde bouwplannen grondig te bestudeeren. Voorts werd er op gewezen, daf, daar het tegenwoordig belastingkantoor tot postkantoor zal worden omgebouwd, het nieuwe gebouw voor het eerstgenoemde kantoor eerst tot stand moet zijn gebracht, voordat met den bouw van het in de tweede plaats genoemde zal kunnen worden aangevangen, en verder dat, voordat met den bouw van het belastingkantoor kan worden begonnen, de ter plaatse aanwezige gebouwen gesloopt moeten worden.

De waarnemend-Geuverneur acht de uitvoering van de onderhavige werken wel dringend noodig, doch hij acht het uitgesloten, dat beide werken in het zelfde jaar zouden kunnen worden tot stand gebracht. De bouw van een nieuw belastingkantoor echter gedoogt geen verder uitstel, omdat het tegenwoordige gebouw zeer bouwvallig is en de inrichting daarvan storend werkt op een goede uitvoering van den dienst. Op grond van het vorenstaande doet de Landvoogd het voorstel om het krediet voor den bouw van een belastingkantoor weder in de onderhavige begrooting op te nemen en in de afvoering van het krediet voor den bouw van een postkantoor te berusten.

De ondergeteekende vereenigt zich met het inzicht van den Gouverneur en dientengevolge heeft hij het krediet voor den met geleende gelden te bekostigen bouw van een belastingkantoor (zie artikel IV, onder C, van het wetsontwerp) op dat ontwerp uitgetrokken.

(wordt vervolgd.)

INGEZONDEN STUKKEN.

Salaris-herziening.

Geachte Redactie:

Mag ik u beleefd een plaatsje in uw blad verzoeken om eenige opmerkingen naar voren te brengen, die men dezer dagen vernemen kon naar aanleiding van het benoemen van een commissie tot salaris-herziening der ambtenaren.

Was men over het algemeen zeer ingenomen met het bericht dat deze commissie door den Gouverneur benoemd was, met des te meer teleurstelling vernam men de namen van degenen die in deze commissie benoemd waren.

Het werd als zeer zonderling opgemerkt, dat er eerstens in deze commissie geen een Nederlandsch uitgezonden ambtenaar zitting had; maar nog zonderlinger werd het genoemd dat deze commissie alleen uit administratieve ambtenaren bestond, alsof er in de kolonie geen andere als deze aanwezig zijn.

Ware het niet juister geweest als b.v. in deze commissie ook eens andere ambtenaren benoemd waren en men van elk departement een vertegenwoordiger genomen had.

Hoe kunnen administratieve ambtenaren beslissen over hetgeen niet-administratieve ambtenaren toekomt.

Daarbij, dat men wel aan de departementshoofden een schrijven zendt met het verzoek om, indien er punten zijn waar zij extra de aandacht op gevestigd willen hebben, dit aan de commissie te laten weten.

Maar waren deze Departementshoofden dan zelf ook niet in staat om een billijke salaris-regeling voor hunne ondergeschikten samen te stellen?

Ware het misschien niet juister geweest, indien de salariscommissie eens uit de verschillende Departementshoofden bestaan had en dat deze na onderling overleg een concept aan het Bestuur hadden aangeboden?

Al deze punten en nog vele andere maken de laatste dagen een punt van bespreking uit, en daarbij doet wel de bekendheid met het feit op welke wijze door het administratieve personeel voor eenige maanden een salarisregeling aan het Bestuur werd aangeboden en de wijze waarop toen over het niet-administratieve gedeelte beslist is, het vertrouwen in de commissie niet bijster groot zijn.

U dankend voor de verleende plaatsruimte.

L. V.

TWEE VRAGEN.

Mijnheer de Redacteur:

Beleefd verzoek ik U 't volgende in Uw veel gelezen blad te willen opnemen, waarvoor mijn vriendelijken dank.

Onlangs kwam ik met mijn auto de Koningin-Emma-brug afrijden en bemerkte twee andere auto's die juist de brug wilden opgaan. Beide auto's stopten en lieten me doorrijden. De eerste auto reed ik goed voorbij, doch bij het voorbijrijden van de tweede auto, raakte mijn achter-spatbord dat van deze tweede auto eventjes aan of omgekeerd, en hoorde ik iemand mij van uit de auto toeroepen: „Wachten, wachten, Mhr.!"

Ik stopte direct en ging kijken wat er aan de hand was, en zag Mr. de Beer P. uit zijn auto stappen, (waarop hij mij op een niet-deftigen toon toesprak: dat indien er schade aan zijn wagen was ik die zou moeten betalen.) Heb hem toen heel beleefd erop attent gemaakt 1o. dat hij de brug niet mag oprijden als een andere de brug afrijdt, 2o. dat zijn auto niet genoeg op zijde stond, zoodat *ik* de persoon moest wezen die schadevergoeding zou kunnen eischen, indien daar sprake van zou zijn.

Doch onze Mr. bleef pertinent ontkennen en wou hebben dat ik hem dat zwart op wit gaf. Als iemand zijn rijbewijs als chauffeur heeft behaald, dan mag men toch aannemen dat die persoon op de hoogte is van de Politie-keur?

De bruggeman werd erbij gehaald, die eveneens verklaarde wat ik reeds aan dien Mhr. had gezegd; doch Mr. de Beer wilde er niets van weten.

De politie werd erbij geroepen, en deze gaf mij ook gelijk, doch onze Mr. bleef hardnekkig in zijn besluit, en wou het weer zwart op wit hebben.

Ik kreeg toen medelijden met zoo'n militaire overheid, die zich overal heer en meester denkt; want niettegenstaande zijn ongelijk durfde hij nog spreken van schadevergoeding, waar in 't geheel geen schade was en waarop hij absoluut geen recht had; en last but not least durfde hij de politie nog zeggen om mij mijn nummer en rijbewijs af te nemen.

Doch gelukkig had ik te doen met *burger*-politie. Nu is de eerste vraag M. de R. Indien wij hier militaire politie hadden, was de agent die erbij geroepen werd niet verplicht de orders van zijn chef onverbiddelijk uit te voeren, ten koste van een vrijen — en hoog in de belasting aangeslagen burger?

En al werd ik later in 't gelijk gesteld, had ik toch die vernedering niet moeten ondergaan?

Toen ik weg wou gaan kwam hij me weer waarschuwen dat hij de zaak zou aangeven, en indien er schade was.....

Of hij 't zwart op wit of wit op zwart heeft gekregen *is mij niet bekend*, daar ik niets meer van die zaak heb vernomen.

Doch een ding weet ik, dat hij hier had te doen met een *bedaarden* burger die alle personen weet te respecteeren.

Mijn tweede vraag is: Zou de Mhr. er heelhuids zijn afgekomen, indien hij te doen had gehad met een driftigen burger? Ik betwijfel 't zeerste.

H.

Bekendmaking.

De wnd. Procureur-Generaal in Curaçao maakt hierbij bekend, dat het tot nader aankondiging verboden is met motorrijtuigen of andere vervoermiddelen:

1o. de Lombokstraat, komende zoowel van de Penstraat als van de Oranjestraat, in te rijden;

2o. de Prinsenstraat, komende van de Columbusstraat, in te rijden;

3o. de Belvedérestraat, komende van de Frederikstraat, de Trapsteeg of de Hendrikssteeg, in te rijden.

Curaçao, den 29n October 1927.

De wnd. Procureur-Generaal
2—3 C. S. GORSIRA.

Coro.

(1527 — 27 November — 1927)

I.

Onze naaste buur aan de vaste kust van Venezuela, de stad Coro, herdenkt de volgende week Zondag 27 November haar stichtingsfeest.

Wat eerbiedwaardige ouderdom betreft, staat Coro in de eerste rij.

De alleroudste stad van het Amerikaansche vasteland, door Europeanen gesticht, is Cumaná (Venezuela) nl. in 1520 door Gonzalez Ocampo.

Doch de tweede stad was Coro, waarvan de stichting dateert van 27 November 1527.

Historisch staat vast, dat de stichter der stad was JUAN DE AMPIÈS, een Spanjaard van Arragon.

Men prente dezen naam alvast goed in zijn geheugen, want deze man heeft ten opzichte van Curaçao nog grooter verdienste dan tegenover Coro.

Hij noemde de stad SANTA ANA DE CORO, of kortweg CORO, naar de landstreek Coriana of Curiana, waarin die stad lag en wat in de taal der Indianen *zeebries* of *zeewind* beteekende.

AMPIÉS heeft niet veel dank en vreugde beleefd van zijn stichting, want ongeveer een jaar later moest hij reeds de plaats ruimen voor een nieuwen machthebber.

Karel V, koning van Spanje, had het Duitsche bankiershuis Welser van Augsburg met die geheele landstreek, gelegen tusschen Coquibacóa (Guagira) en Maracapana (Paria en Cumaná), reikende van zee tot zee, begiftigd, met al de eilanden op die kust gelegen. Uitdrukkelijk waren in dit decreet echter de eilanden (Curaçao, Bonaire en Aruba) waarmee de factor JUAN DE AMPIÉS belast was, uitgesloten.

Ambrosio Alfinger, de eerste vertegenwoordiger der Welsers, zette met 4 schepen en 400 man en 80 paarden van uit Spanje koers naar West-Indië, landde eerst in Santo Domingo, en kwam eindelijk 23 Februari 1529 op de kust nabij Coro aan, en liet zich spoedig daarna als Gouverneur en kapitein-generaal, in naam van zijn Majesteit den Koning van Spanje door de inwoners en de troepen huldigen en den eed van trouw zweren. Kort daarop werd met den bouw eener kerk een begin gemaakt en den 26 Juli 1529 toegewijd aan de patrones de H. Anna en in gebruik genomen.

Coro is ook het oudste en eerste bisdom van Venezuela door Paus Clemens VII in 1532 opgericht, waarvan Rodrigo de la Bastida de eerste bisschop was.

Het zou wel interessant zijn, eens na te gaan, hoe die Duitschers hier in het land van Coro verzeild raakten, waarom zij juist het oog op *deze* landstreek lieten vallen, wat de beweegreden was van Karel V om Duitschers met dat land te begiftigen. Was het werkelijk uit geldgebrek? Waren de Welsers misschien zijn geldschieters zooals sommigen beweren? Of kwamen zij alléén als pacificators van Santa Marta en omliggend gebied?

Wie van avonturen houdt, zal met genoegen de INDIANISCHE HISTORIA (1529 — 1532) *„gantz lustig zu lesen"* van Nicolaus Federmann van Ulm, den opvolger van Alfinger, lezen, die reeks van veroveringstochten naar het binnenland van uit Coro ondernomen, tochten die nog jaren nadien de talooze sporen van roof, verwoesting en gruweldaden dezer *conquistadores* hebben nagelaten. Wij zouden te wijdloopig worden, wanneer we alle vragen, die zich hier aan ons opdringen, wilden beantwoorden. Evenmin kunnen we hier onderzoeken, waarom reeds in 1556 aan deze heerschappij der Welsers in Venezuela een einde kwam.

Coro heeft vooral in de eerste eeuw na haar stichting een wel interessante geschiedenis gehad, maar steeds een zeer bewogen bestaan geleid. Een stad van groote beteekenis is het nooit geworden. Zij heeft zich nooit krachtig kunnen ontwikkelen. In een brief van 30 October 1571 (bewaard in het beroemde *Archivo de Indias* van Sevilla) zegt de toenmalige gouverneur, dat de kathedraal van hout gebouwd is en een strooien dak heeft.

Doch men nem daarbij in aanmerking, dat vier jaar te voren de stad was verwoest.

De stad lag zonder verdediging of vestingwerken, zoodat zij steeds bloot stond aan vijandelijke invallen. In 1567 werd zij door Engelsche kapers geheel verwoest. Dientengevolge werd in 1576 de zetel van het bestuur verlegd naar Carácas dat pas 10 jaar te voren door Diego Losado was gesticht. Zelfs deze stad, ofschoon in een dal op 1000 M. hoogte gelegen, op ruim 9 K. M. afstand van de kust en slechts bereikbaar langs diepe ravijnen en steile wegen, lag nog niet eens veilig genoeg, want ook zij werd in 1595 door den Engelschman Drake verbrand en verwoest.

Na de komst der Hollandsche zeevaarders in deze streken, vooral na de verovering van Curaçao in 1634, kende Coro geen rust meer. In een brief van 15 Juni 1636 aan Z. M. den koning van Spanje zegt de bisschop, die al de wijk naar Carácas genomen had, dat „Coro bestaat uit 40 inwoners en strooien huizen en dat sinds de Hollandsche zeeroover zich op het eiland Curaçao genesteld heeft, alle ornamenten en goederen der Kerk naar den berg (Carácas) zijn overgebracht en dat het dringend noodig is ook de kathedraal (d. i. de zetel van het bisdom) naar Santiago (Carácas) te verplaatsen", hetgeen kort daarop ook werkelijk geschiedde.

II.

Wij weten niet, of dit eeuwfeest in Coro ook werkelijk zal gevierd worden, evenmin of dit historisch feit in Venezuela wel de aandacht getrokken heeft.

Dit vierde eeuwfeest van Coro's stichting was voor mij alleen een aanleiding de lezers op de nauwe verwantschap en andere relaties te wijzen, die er van de vroegste tijden tusschen Coro en ons eiland bestaan hebben.

En dit niet uitsluitend om reden dat wij naaste buren zijn.

Doch die nabuurschap maakte het *a priori* reeds meer dan waarschijnlijk, dat Curaçao oorspronkelijk van uit Coro bevolkt is, hetgeen ook historisch vaststaat, en wat natuurlijk nog *vóór* de ontdekking van Amerika plaats vond.

Kort na de ontdekking van ons eiland door Alfonso Ojeda op 26 Juli 1499, komt ons eiland langzaam aan als het *Isla de Gigantes*, het eiland der Reuzen, uit den nevel van het verleden opdoemen. Doch geleidelijk trekt die nevel op en verdwijnen daarmee ook al die dwaze phantasieën omtrent die zoogenaamde Reuzen, die bewoners van ons eiland, dat weer zijn eigen, zijn waren naam, zij 't ook misschien ietwat verbasterd en verspaanscht, terugkrijgt.

Het is dezelfde JUAN DE AMPIÉS, de stichter van Coro, die ook de eerste bladzijden schrijft van de geschiedenis van Curaçao, die ons in kennis brengt met de oudste bewoners van ons eiland, met den Indianenstam der *Caquetias*, dezelfden die ook de landstreek van Coro bevolkten.

Curaçao heeft nog oudere brieven dan Coro, want reeds eenige jaren te voren had AMPIÉS, als factor en groot grondbezitter en suikerrietplanter van Hispaniola (Santo Domingo) zich het lot van de arme Indianen, die van ons eiland werden weggeroofd, aangetrokken, hen weer hierteruggebracht en onder hen de eerste zaden van godsdienst en beschaving uitgestrooid, en het eiland aan de St. Anna toegewijd en ook het dorpje, gelegen Oostelijk nabij het Schottegat, SANTA ANA genoemd.

Toen het schip met de tweede Duitschen expeditie der Welsers onder commando van Nicolaus Federmann in Januari 1530 de koers kwijtraakte en naar de kust van het schiereiland Paraguaná afdreef, zocht hij daar eenige Indianen op te vangen om hem tot gidsen te dienen. Bij een gehucht vond hij des morgens een Indiaansche vrouw, die op grooten afstand water ging hal...

Federmann liet haar gevangen ne... men, en ondervroeg haar met b... hulp van een Indiaanschen tolk, die hij te Santo Domingo aan boord g... nomen had. Maar deze vrouw a... woordde hem in goed verstaanb... Spaansch, „dat zij voor jaren gele... door Spanjaarden hier was weg... roofd en als slavin naar Santo Dom... go gevoerd, doch dat zij door ... factor van Zijn Majesteit, JUAN ... AMPIÉS, die eerst Gouverneur en ... genaar van dit land was, was vrij... kocht en in alle vrijheid naar ... vaderland was teruggezonden. Wa... om neemt gij mij dan gevangen, ... ik en alle Indianen van de provin... Paraguaná vrienden zijn van de Chr... tenen te Coro?" (Zie *Indianische Hi... toria* van FEDERMANN bladz. 12—1... Uitgave 1859).

Er is niets op Curaçao, dat aan ... naam van JUAN DE AMPIÉS herinn... misschien is hier zelfs die naam ... aan iemand bekend.

Toch verdient die naam hier gek... en in eere gehouden te worden.

Terwijl al de andere *Conquistado...* hun namen in de geschiedenis ... bloed en vuur geschreven hebb... staat de naam van JUAN DE AM... onbesmet en glanzend in een aur... van menschlievendheid, als de vri... van den Indiaan, als de Redder ... Curaçao voor vrede en beschavi...

Wij hebben voor ditmaal een eer... poging willen doen om den naam ... JUAN DE AMPIÈS, den stichter van Co... den man die Curaçao weer bevolkte ... hier de grondslag gelegd heeft v... christendom en beschaving, aan ... vergetelheid te ontrukken, voor ... lateren tijd bewarend, de vroegste ... schiedenis van ons eiland na de o... dekking te schrijven en daarin het e... ste hoofdstuk te wijden aan JUAN ... AMPIÈS, en den Indianenstam der Ca... *quetias*, de oudste bewoners van ons eiland.

P. A. Euwens, O. P.

BERICHTEN

MISSIE-NIEUWS.

Vormsel.

Vandaag vertrekt Z. D. H. Mgr. VUYLSTEKE per S.S. *„Carabobo"* via Pto Rico naar de Bovenwindsche eilanden om er het H. Vormsel toe te dienen.

Geestelijke Oefeningen.

Naar aanleiding van het feest van O. L. Vr. van Chiquinquirá predikt de Spaansche Jezuietenpater, J. M. QUIROS geestelijke oefeningen in de St. Anna-kerk te Otrabanda. Gisteren werd het feest van O. L. Vr. van Chiquinquirá met veel luister gevierd. Onder de plechtige H. Mis hield de Zeereerw. Pater Quiros de feestrede.

Prijsuitdeeling op het Pensionaat „Welgelegen."

De jaarlijksche prijsuitdeeling op het pensionaat *„Welgelegen"* op Dinsdagavond, trok ook dit jaar, naar gewoonte, een zeer groot aantal belangstellenden. Z. E. de Gouverneur, Z. D. H. Mgr. VUYLSTEKE, vertegenwoordigers van het Corps Diplomatique, van de Geestelijkheid en Pers, alsmede de Familie's van de leerlingen en een groot aantal genoodigden vereerden de plechtigheid met hunne tegenwoordigheid.

De tentoonstelling van fraaie handwerken werd druk bezocht. Bij de finaal tennismatch op Maandagmiddig werd de „Welgelegen-beker" gewonnen met 6-4 door mej. T. Puccini.

De avond van de prijsuitdeeling zelf was een avond van kunstgenot.

De verschillende muzieknummers, onder de leiding van prof. J. Palm, werden keurig uitgevoerd. Vooral de beide nummers *„Danse Négre"* van J. Ascher en *„Witches Dance"* van Paganini, werden op meesterlijke wijze vertolkt door het dochtertje van Prof. Palm: mej. E. Palm, en oogsten een stormachtig applaus in. De verschillende tooneelstukjes liepen vlot van stapel.

Vooral de gondeltocht door Venetie's grachten was een succes-nummer, en de *„Waaierdans"* viel zeer in den smaak. Vermelding verdient nog de welsprekende rede van den Edel achtb. Heer Consul van Colombia.

Onze hartelijke gelukwenschen aan de bekroonde jongedames en hare geachte Families, aan de muzikanten en actrices en vooral aan de Eerw. Zusters van het Pensionaat met het behaalde succes.

Uitreiking-Einddiploma's St. Thomas-College.

Vrijdagmorgen had op het St. Thomas-college de plechtige uitreiking plaats van de Einddiploma's. Tegenwoordig waren Z. D. H. Mgr. VUYLSTEKE, de W. E. Pater I. VERRIET, Lid der school-commissie, de W. E. Pater M. HULSMAN, Godsdienstleeraar op het St. Thomas-College.

De Eerw. Frater CANUTUS, Hoofd der school van het St. Thomascollege, sprak een woord van gelukwensch tot zijn leerlingen, en een woord van opwekking tevens om zich steeds in hun later leven waardige leerlingen van het St. Thomascollege te toonen.

Fr. Canutus betreurde het dat zoovele leerlingen, gedreven door een zucht om geld te verdienen, het College verlaten zonder het einddiploma behaald te hebben. Want zeer zeker zullen zij, die dat diploma behaald hebben, later het best in hun leven slagen.

Daarna reikte Mgr. VUYLSTEKE de diploma's uit. Van de negen leerlingen van de hoogste klasse, die aan het eindexamen deelnamen, behaalden acht het einddiploma, n. l. de jongelui Walter Booi, Luis Flores, Carlos Hart, Joh. Hollander, Jacob van Koetsveld, Joh. Lamp, Herm. Tecla en Rub. Zimmerman.

Met een vaderlijk woord van opwekking dat Mgr. tot de bekroonde jongelui sprak, en waarin Z. D. H. ze eraan herinnerde, dat alleen een goed christelijk leven den mensch gelukkig kan maken, werd deze plechtigheid besloten.

Onze hartelijke gelukwenschen aan de boven vermelde jongelui en hunne geachte Families, en een speciaal woord van gelukwensch aan den Eerw. Frater Directeur en de Fraters Leeraren van het St. Thomas-College.

Gevaar in de Pietermaalstraat.

Onze collega's „La Cruz" en „La Union" vestigen de aandacht van het Gouvernement op het smalle gedeelte van de Pietermaalstraat, dat voor het verkeer van auto's zeer gevaarlijk is. Herhaaldelijk zijn daar auto-ongelukken voorgekomen, bijna altijd op dezelfde plaats, daar n.l. waar ineens door de vooruitspringende huizen de straat veel smaller wordt.

In den tijd van 5 maanden zijn aldaar vier ernstige auto-ongelukken gebeurd. Om verdere ongelukken te voorkomen, stelt onze collega voor, dat er 'n speciale regeling voor het verkeer met auto's en andere middelen van vervoer aldaar gemaakt worde.

Voorgesteld wordt, dat alle vervoermiddelen, die in Oostelijke richting gaan door de Pietermaalstraat gaan, en die van Oostelijke richting komende, in Westelijke richting gaan, passeeren langs het Waaigaat en verder door de Theaterstraat.

Wij sluiten ons volkomen bij dit voorstel aan en hopen dat het Bestuur het in gunstige overweging moge nemen. Natuurlijk zal wanneer de nieuwe Scharloobrug klaar is en voor het verkeer wordt opengesteld, het verkeer door de Pietermaalstraat wel eenigszins verminderen, echter zeker niet zoo, dat het gevaar voor ongelukken is weggenomen.

Verkoopkoersen der Banken op Curaçao voor Buitenlandsche Wissels.

(Opgegeven door de Hollandsche Bank voor West-Indië.)

	11/11	12/11	14/11	15/11	16/11	17/11
Noord-Amerika	2.46¾	2.46¾	2.46¾	2.46¾	2.46½	2.46¼
België	35.60	35.60	35.58	35.58	35.54	35.15
Duitschland	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	0,60
Engeland	12.07	12.07	12.07	12.06	12.06	12,05
Frankrijk	9.92	9.92	9.92	9.92	9.92	9,91
Italië	13.60	13.64	13.63	13.63	13.63	13,64
Nederland	99.75	99.75	99.75	99.75	99.75	99,75
Spanje	42.49	42.41	42.34	42.34	42.37	42,33
Venezuela-Caracas	47.80	47.80	47.75	47.75	47.70	47.65
Maracaibo	48.05	48.05	48.	48.	47.95	47,90
Zwitserland	48.25	48.25	48.25	48.25	48.20	48,16

Ontvlucht.

't Schijnt dat onze strafgevangenis wel bijzonder uitmunt door poreusheid. Want herhaaldelijk hoort men dat de een of andere gevangene ontvlucht is. Nu zijn 't er weer vijf tegelijk, wat natuurlijk wijst op een complot.

In den nacht van Zaterdag op Zondag hebben vier Venezolanen en 1 Curaçaoenaar, genaamd R. M., J. C., J. R., J. de D. S., en O. G. het weten klaar te spelen te ontvluchten. Daarvoor hebben zij ijzeren spijlen moeten doorzagen — een werk waarover ze minstens enkele dagen moeten gedaan hebben. Blijkbaar hebben ze zich Zondag en Maandag weten schuil te houden, wat er o. i. op wijst dat ze van buiten af geholpen zijn. Want hoe zij zich hier twee dagen kunnen schuil houden, zonder ontdekt of verraden te worden, is ons een raadsel. Men vermoedt dat zij in den nacht van Maandag op Dinsdag met een visschersboot, die Dinsdagmorgen hier vermist werd, ontvlucht zijn.

Een van de vijf is gepakt en men vermoedt dat een tweede nog hier is.

't Wordt nu zachtjes aan toch wel een beetje al te gek en hoog tijd dat het Gouvernement eens afdoende maatregelen neemt. Want 't is toch maar al te duidelijk dat de Curaçaosche gevangenis niet meer voldoet aan de eischen die men thans aan een dergelijke inrichting stelt.

Gouverneur Helfrich heeft aan dien toestand zijn aandacht geschonken en had dat ook op zijn program staan. Met evenzooveel woorden vindt men dat vermeld in de stukken, die door dien actieven bewindsman aan den Kolonialen Raad zijn ingediend. Na het vertrek van Gouverneur Helfrich en het intreden van de periode van onverschilligheid en verwaarloozing deelde de gevangenis in hetzelfde lot als vele andere werken en aangelegenheden, die in den laatsten tijd meermalen zijn genoemd. Thans weten de gevangenen blijkbaar het middel om uit de gevangenis te ontsnappen. Wat blijft er zoodoende over van het respect voor de wetten en voor het Bestuur, dat die wetten niet weet te doen handhaven?

Waterleiding.

Naar wij vernemen is de Heer R. J. Beaujon Jr., die eenige maanden geleden naar Nederland vertrokken is voor een studiereis met het oog op de alhier aan te leggen waterleiding, omstreeksch 11 Nov. uit Europa via New-York naar hier vertrokken. Te New-York zal Z. Ed. ook het waterleidingsysteem aldaar bestudeeren.

Ongeluk.

Verleden week Dinsdag sprong de stoomketel van de baggermachine van de Lago Oil Co. in de St. Nicolaasbaai te Aruba. De persoon, die den ketel bediende, werd met vreeselijke brandwonden overdekt naar 't Hospitaal S. Pedro overgebracht, waar hij enkele uren daarna, na van de Laatste H. H. Sacramenten voorzien te zijn, onder de verschrikkelijkste pijnen overleed. Een andere werkman werd ernstig, doch niet levensgevaarlijk gewond. De zaak is in onderzoek.

Procureur-Generaal.

Algemeen wordt beweerd, ofschoon er voor zoover wij weten, nog geen officieel bericht ontvangen is, dat Mr. van Dijk benoemd is tot Procureur-Generaal. Mr. van Dijk moet eenigen tijd in Oost-Indië zijn werkzaam geweest.

Wij deelen dit bericht onder voorbehoud mede.

Nieuwe toeristenboot.

Volgend jaar zal Curaçao bezocht worden door een nieuwe toeristenboot *„Calgaric"*, van de With Star Line, die 4 Februari en 3 Maart van New-York zal vertrekken.

Electrische Centrale.

De Sur. schrijft.

Eenigen tijd geleden berichtten wij, dat de Ned. Ind. Gas Maatschappij op Curaçao de electrische centrale der firma Maduro heeft overgenomen voor f 400.000 en het plan had een geheel nieuwe inrichting op te zetten voor f 1.500.000.

Met den bouw wordt heel spoedig begonnen.

In verband daarmede vertrekt de directeur der Gasfabriek alhier, de heer P. Payens, binnenkort naar Curaçao, alvorens met verlof naar Nederland te gaan.

Zoodra de centrale op Curaçao voltooid is — hetgeen in 1928 het geval zal zijn — wordt begonnen met den bouw van een centrale alhier.

Telefoon-net.

Naar wij vernemen, en zoo als ook reeds de minister in de M. v. T. op de Begrooting voor 1928 mede deelde, zal het telefoonnet ook tot de buitendistricten worden uitgebreid. Het voornemen bestaat om telefoon te plaatsen op de Kleine Berg, Pannekoek, Dokterstuin en Westpunt. Zou het geen aanbeveling verdienen, om, nu men toch eenmaal zoover gaat, ook een telefoon te plaatsen in de buurt van Sta. Marta, waar een groot aantal menschen woont, en eveneens op Barber waar zich reeds rondom de kerk een groote kom gevormd heeft?

Arubiaansch Nieuws.

Naar wij vernemen heeft Z. E. de Gouverneur gisteren telegraphisch bericht ontvangen van Aruba, dat op dien dag de St. Nicolaasbaai voor groote schepen toegankelijk is gesteld en geopend is, zoodat het moederschip bij Druif is opgeheven.

De heer Bermudez, groot-importeur van Venezolaansch slachtvee alhier, heeft ten N. O. van de kerk der Playa een groot terrein gekocht van den heer Dario Croes om ook op Aruba slachtvee van Venezuela te kunnen invoeren en een groote slachterij te openen.

✠ Arnold Krafft.

Vrijdag nacht is in het St. Elisabethsgasthuis overleden de Heer Arn. Krafft, oud-ontvangen en oud-Directeur van de Curaçaosche Bank. Onze oprechte deelneming aan de geachte Familie.

Officieele Berichten.

Aan den kommies der belastingen G. F. Cruger, tijdelijk belast met de functien van ontvanger enz. op St. Eustatius, is, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

Mej. J. Lampe is tijdelijk ontheven uit de functien van schrijfster en belast met de functien van ontvanger-chef van het postkantoor te St. Eustatius.

Walter G. Buncamper is tijdelijk benoemd tot schrijver op St. Eustatius.

De gouvernements-geneeskundige op St. Eustatius H. L. Chateau is aangewezen als de ambtenaar bevoegd verklaard het openbaar ministerie op dat eiland uit te oefenen.

De onderwijzer C. Buncamper is tevens belast met de functien van hypotheekbewaarder, secretaris van den Raad van Politie, land- en scheepsmeter en adjunct-ijker op St. Eustatius en aangewezen als de ambtenaar, door wien het notarisambt op dat eiland wordt waargenomen.

De agent van politie 2a klasse op Saba G. B. Heyliger, is naar St. Eustatius overgeplaatst en belast met de functien van kommies der belastingen, tevens havenmeester en loods, en agent van den schoener *Virginia*.

De agent van politie 1ste klasse op Saba C. J. van Zanten is belast met de functien van kommies der belastingen, tevens havenmeester en loods op dat eiland en aangesteld als agent van de *Virginia*.

De heer J. M. A. Beek, in het bezit van de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer, is benoemd tot onderwijzer eerste klasse aan, tevens Hoofd van de openbare school voor meer uitgebreid lager onderwijs voor jongens (de Hendrikschool) op Curaçao, en de heer H. J. A. Schroeder, Inspecteur van het Onderwijs is eervol ontheven van zijn tijdelijke opdracht met de leiding en administratie der Hendrikschool en van het geven van enkele lessen aan die school.

Elton Richardson, Johannes Manuel, Maurens Felipa en Victor Morales zijn benoemd tot tijdelijke agenten van politie 2de klasse.

BUITENLAND.

De Godsdienststrijd in Mexico.

De Rol der Amerikaansche Loges, Joden en Protestanten.

De Osservatore Romano publiceert volgens de M s b. eenige zeer interessante bijzonderheden over de katholiekenvervolging in Mexico. We ontleenen er het volgende aan:

De godsdienstoorlog in Mexico duurt eigenlijk reeds 14 jaar. Zijn begin valt met de revolutie van Caranza samen. Deze opstand werd hoofdzakelijk door het Protestantisme, speciaal het Amerikaansche Protestantisme gefinancierd, Slechts door de hulp der Amerikaansche regeering kon het Mexicaansche volk systematisch van zijn geloof beroofd worden.

Om duidelijk te maken, hoe zeer de katholieke godsdienst onder de Mexicaansche bevolking verbreid, is, kunnen de publicaties van het „Diario Official" over de volkstelling van 1925 dienen.

Daaruit blijkt, dat in de heele republiek Mexico 95.32 pct. der bevolking katholiek is.

In den staat Aguascalientes is 98.99 pct. katholiek, in den staat Campeche 93.54 pct., in den staat Moreles 96.07 pct., in den staat Queretaro 98.84 pct. en in den staat Sonora 96.91 pct.

De rest der bevolking is of zonder godsdienst of van onbekenden godsdienst, maar de Protestanten maken nog niet 1 percent van het volk uit.

Calles streefde van het begin af er naar, een Mexicaansche nationale kerk te stichten.

Wijl het voorgenomen schisma van 1925 mislukt is begon de barbaarsche vervolging van de geestelijkheid en de katholieke leeken.

De regeering-Calles heeft zoo voortreffelijke diensten aan de loge bewezen, dat den president de vrijmetselaarsorde van verdiensten verleend is.

De vrijmetselaars der Ver. Staten hebben een groot aandeel in de schuld van Mexico.

Want zij waren het, die in Mexico den strijd tegen den katholieke Kerk organiseerden en in hoofdzaak financierden.

Zoo las men in October 1925, dat een groot aantal Amerikaansche vrijmetselaars naar Mexico gegaan waren om daar de loges opnieuw te organiseeren.

Ook het bekende gevaarlijke en geheime genootschap der Ku-Klux-Klan besloot de Mexicaansche regeering in alles te ondersteunen, „om het Mexicaansche volk van alle religieuse en politieke invloeden uit Europa los te maken."

Ook ontbreekt niet de invloed der Joden uit New-York, die steeds voor Calles zijn opgekomen.

Doch vooral is het het Amerikaansche Protestantisme, det bij de katholiekenvervolging in Mexico ijverig behulpzaam is. De Protestantsche propaganda is toevertrouwd aan menschen, die de schandelijkste lasteringen tegen den Paus, het episcopaat, de priesters en kloosters verspreiden.

Sinds 1870 werken er in Mexico 19 verschillende Protestantsche genootschappen.

Ondanks het lange tijdperk hunner actie en de krachtigste hulp der regeering, hebben 7 van deze genootschappen ook maar niet één volgeling kunnen vinden. Anderen, die iets betere resultaten konden bereiken, zijn de Methodisten, de Presbyterianen, de Episcopalen en eenige kleinere secten. In meer dan 50 jaren gelukte het hun 25000 Mexicanen te doopen en 92000 te „bekeeren". Daarbij tellen ze die menschen mee, die zich eens bij een preek bevonden!

Deze secten bezitten te zamen 331 kapellen en 206 zendelingen, waaronder 174 vrouwen.

In het jaar 1926 bezaten zij 284 scholen waarvan 7 theologische studiehuizen, met in totaal 13000 leerlingen.

Als zeer gevaarlijk moet beschouwd worden de „Young men christian association."

Ook het „Student Department", de „Cosmopolit Club", het Leger des Heils en de internationale studentenclub arbeiden allen aan het ééne doel: Mexico van Rome los te maken. En dit alles, ondanks het feit, dat de grondwet streng verbiedt, dat buitenlandsche priesters of godsdienstige genootschappen in Mexico propaganda maken.

Deze wetsparagraaf wordt alleen op de katholieke geestelijken toegepast.

De Noord-Amerikaansche Protestantsche bisschop Miller, heeft openlijk Calles voor een voortreffelijk president verklaard, en hem geluk ermee gewenscht, dat het hem zoo goed gelukt, de katholieken in Mexico uit te roeien.

STUDIE OVER OORSPRONG EN ONTWIKKELING.

DE KATHOLIEKE TEGENACTIE.

Dadelijk nadat 't ministerie-Calles op 2 Juli 1926 een decreet publiceerde, waarbij de hervorming van de strafwet werd doorgevoerd, teekenden de Mexicaansche bisschoppen in een herderlijk schrijven daartegen protest aan, doordat ze zelf allen eeredienst verboden, die bij de genoemde hervorming in den geest van Calles geregeld zou worden. Kort daarna verklaarde de H. Vader het volkomen er mee eens te zijn, dat bij de genoemde verhoudingen de openbare eeredienst in heel Mexico werd gestaakt. Er moet hierbij echter aan herinnerd worden, dat de Mexicaansche bisschoppen, eer zij tot dit laatste en strengste middel hun toevlucht namen, tevoren nog eenmaal alle wettelijke middelen beproefd hadden, om het verschrikkelijke onheil af te wenden, doch zonder resultaat.

Intusschen had zich een nationaal bloc gevormd, ter verdediging van het geloof ook, door economische middelen, vooral door den boycot. De Kamer van Koophandel der hoofdstad en vele bankiers, die de draagwijdte dezer maatregelen erkenden, beproefden onderhandelingen met Calles te openen, als ook met het episcopaat, waarbij zij beide partijen tot toegeven wilden bewegen.

Het waren toen de bisschoppen, die het eerst nogmaals zich met een schrijven tot president Calles wendden, om rechtvaardigheid voor de katholieken te vragen.

Doch Calles antwoordde hun, dat hij op grond zoowel van zijn politieke als philosophische overtuiging niet in staat was, de genoemde wetten te veranderen.

De bisschoppen moesten zich tot het congres wenden, werd hun te kennen gegeven, dan zou men zien, hoe daar de toestand beoordeeld werd.

Daarin lag een bittere ironie; want Calles wist maar al te goed, dat alle leden van het congres even maconniek gezind waren als hij.

Calles ontving dan dezen of genen bisschop in conferentie en Mgr. Diaz verklaarde bij zulk een onderhoud, dat wanneer de regeering op haar standpunt staan bleef, de katholieken óók op het hunne moesten blijven staan.

En zoo woedde de strijd sindsdien voort. Calles deelde den bisschoppen nog eenmaal mede, dat er bij dit conflict slechts twee wegen openstonden: het beroep op het congres, of de wapens! Voor beide gevallen was hij zoo goed mogelijk voorbereid.

Het congres wees natuurlijk de petitie de bisschoppen van de hand en met de onbeschaamde motiveering: „wijl de bisschoppen hun recht als staatsburgers verloren hebben volgens artikel 37 der grondwet, daarom moesten zij nu maar gerust de aanwijzingen des Pausen volgen."

Om echter geen enkel middel onbeproefd te laten, gaven de bisschoppen order, dat in de heele republiek aan het volk zou worden gevraagd, hoe het tegenover het conflict stond. De katholieke nationale liga organiseerde de moeilijke volksstemming, met uitsluiting van vrouwen en minderjarigen.

Het succes was schitterend, ondanks het feit, dat alle autoriteiten aan de volksstemming de grootste hindernissen in den weg legden.

Maar ook deze uitspraak van het volk was nutteloos, want de afgevaardigden van het congres, allen toegewijde dienaren van Calles, keurden de strafwetten goed.

Het episcopaat probeerde het nog met een schrijven aan den senaat, maar alles tevergeefs!

Intusschen had de organisatie der Mexicaansche katholieken plaats volgens de door de bisschoppen op 8 September 1923 vastgestelde in een gemeenschappelijk herderlijk schrijven vervatte vormen. Er werd een generaal Mexicaansch secretariaat gevormd en de heele katholieke actie werd aan de groote katholieke vereenigingen toevertrouwd: de vereeniging van de katholieke Mexicaansche vrouwen, de vereeniging der katholieke jeugd, der familievaders en de arbeidersvereeniging, alsook de katholieke ridders van Columbus.

Al deze vereenigingen vormden tezamen de „nationale liga voor de verdediging van het geloof."

Het is nu interessant vast te stellen, over welke krachten de genoemde vereenigingen beschikken.

De „Orde der Columbusridders" bloeit zeer in Mexico en telde reeds in het jaar 1913 266 leden in één consilio. Na tien jaar telde men reeds 45 consilio's met tezamen 5102 leden en op het einde van het afgeloopen jaar bestonden er 60 consilio's met 7000 leden. Hun groote verdienste bestaat in den „nationalen kruistocht ter verdediging van het katholieke geloof". Deze wordt door middel van scholen en sociale werken verwezenlijkt. Hoe zeer de regeering deze organisatie haat, blijkt hieruit, dat zij alle staatsbeambten, die tot de Columbusridders behoorden, uit hun ambt ontzette!

„De Katholieke Mexicaansche jeugdvereeniging" telt 20.000 leden, onder wie zich reeds een groot aantal heroïeke martelaren bevindt.

Er zijn er reeds 35, die hun geloof met den dood bezegeld hebben.

Het program dezer vereeniging wordt door enkele opvattingen gedragen. Het verbiedt persoonlijken haat, of wraakneming en strekt slechts tot behoud van het geloof.

Voortdurend bidden de leden voor de H. Kerk en de uitbreiding van Gods rijk op aarde.

De „nationale arbeidersvereeniging" zond in 1922 reeds 1374 gedelegeerden naar een toenmaals gehouden internationaal congres en telt op 't oogenblik 22.374 leden. Ondanks de intensieve werkzaamheid der door Calles krachtig gesteunde, geheel bolschiwistische „organisatie der regionale arbeidsvereenigingen van Mexico" is de katholieke arbeidsvereeniging een belanrijk centrum voor de afweer van alle katholiek-vijandige wetten en campagnes. De vereeniging werkt op voorbeeldige wijze voor het welzijn van het Mexicaansche proletariaat en voor de verzoening der klassen.

De „Katholieke Mexicaansche Vrouwenbond" omvat, behalve de vrouwenvereenigingen. ook de jeugdvereenigingen. Deze Vrouwenbond bloeit het meest onder alle katholieken vereenigingen en haar leden zijn van grooten geloofsmoed bezield. Ook zij heeft reeds een reeks glorierijke martelaressen en telt haar leden in alle kringen en standen.

De „vereeniging der katholieke familievaders" is voornamelijk voor den afweerstrijd georganiseerd en vooral tegen de godsdienstlooze leekenschool gericht. „Nooit zullen wij een godsdienstlooze school aannemen op dezen gezegenden aan de Madonna van Guadaloupe toegewijden grond", zoo hebben de leden dezer vereeniging aan de regeering gemeld.

In de eerste dagen van Maart 1925 had de oprichting der „nationale liga ter verdediging van het geloof" plaats, wier pogingen hierop neerkomen, dat zij alle katholieke krachten van Mexico wil vereenigen om het vaderland en het geloof der vaderen te verdedigen. Aan de regeering verklaarde zij, „dat zij de beginselen en vingerwijzingen van den H. Stoel in alles zal opvolgen en nooit ook maar een haarbreed daarvan zal afwijken."

Met slechts wettelijke middelen streeft de liga naar:

1. Volledige vrijheid van onderwijs.
2. Volledige vrijheid van geweten voor alle katholieke staatsburgers.
3. Eerbiediging van alle natuurlijke rechten der katholieke Kerk.
4. Eerbiediging van alle natuurlijke rechten voor het arbeidende volk.

Het zal wel nauwelijks noodig zijn op te merken, dat alle leden der liga voor rebellen verklaard werden. Onmiddelijk begonnen vervolgingen en arrestaties, maar de organisatie is gelukkig zoo goed, dat tot nu toe de leiding nog nooit heeft ontbroken en dat er altijd een centraal comité aanwezig is. Wordt de leider gearresteerd, dan is er dadelijk weer een nieuwe om hem te vervangen, zeer tot ergernis van Calles' aanhangers. Opgemerkt moet worden, dat alleen in één maand 80 leden gearresteerd werden.

Ofschoon de autoriteiten de liga permanent vervolgen, hebben er toch steeds bijeenkomsten plaats, alle door duizenden toehoorders bijgewoond. Millioen propagandageschriften worden verdeeld en ook met een transportabel radiotoestel wordt ijverig propaganda gemaakt.